

vent l'ha *esvaïda*, «*esvaïr* una sospita», també *esvaït* 'defallit, esp. per efecte de no haver pres aliment d'estona. D'altra banda, *esvanir-se*, que més aviat que 'desaparèixer completament' és 'perdre a poc a poc (una percepció sensual) la seva força': «la visió s'anava *esvanint*»; «una olor que s'*esvaneix* aviat»: en les *VidesR*, 66v1, després que el sant aparegut ha dit el que volia, «Sen Pere *esvaní*», com fan les visions, que es difumen a poc a poc. «Plorà l'amic e *esvaní*s l'amor en l'esmortiment de l'amic», Llull (*Amic e A.*, 10 ed. 1914, 391).

L'ús d'*esvanir-se* i *esvanir* està confirmat per bones autoritats antigues, reportades pel *DAG*, i els altres. És cert que s'ha usat poc des de la Renaix.; de tota manera ja el trobem des dels primers poemes de Verdaguier: «De nostre poncellatge l'albada allà retrèyam / --- / mots ignocents d'esposos enamorats nos dèyam / --- / Somnis de maig flayrosos, que d'hora us *esvanireu!* / Ara, entre espines, l'ànima sols sap de sospirar / --- / sols sab avuy de plànyer-se, mos ulls, sols de plorat», *Atl.* VI, 18a; no ho deia així encara en l'esborrall de 1867 però en aquest ja figura en alguna altra estrofa: «Mes Atlas mor, e indòmits los fills que duguí al ventre, / escometent-me un vespre, presos d'un lleig ardor, / trista de mi! --- / gosaren demanar-me lo ja *esvanit* amor» VI, 26d. «Els núvols --- s'anaven *esvanint* en petites boyres, com borrallons de neu», *Excursions i Viatges* (O. C. Pop., 181.1).

I en el nostre segle també l'han emprat alguns pocs però grans escriptors, tan poc suspectes d'inspirar-se en diccs., o en autoritats medievals, com MrnVayreda, JSebPons o PCoromines. D'aquest el trobem en diverses obres més recents, però ja n'hi veiem bones autoritats a *La Vida Austera*, ben anterior a la reforma Fabra; la distinció sinonímica queda ben nítida en aquests dos passatges de l'obra: «els cossos s'ajunten i es desfan, els esperits alenen un temps i s'*esvanixen*» (IV, § 3, 3.ª ed., 282.7; O. C., 756a8), però «aquella set febrosa de delícies que els anguniejava, s'havia *esvaït* en la interna placidesa de la seva vida» (IV, § 4, p. 285; O. C., 757b23); «així que aneu a puntualitzar l'acusació, s'*esvanix* com una ombra» (article d'*El Po. Cat.*, 7-vi-1910). «La fe s'*és esvanida*», JSebPons (*LL. Set Sivelles*, 168). «--- Escenes i persones que desflaven davant d'ella --- i s'*esvanien* com exhalacions», NOLLER (O. C. VI, 142.13).

Una mica menys freqüent com a transitiu. «Jo no sé la paraula, venturós Rotlan, que *esvaní* l'encís de l'enamorament», *L'Amor Traïdor*, (IV, 77). «Allò *esvaní* totes mes anteriors idees, portant-me'n de noves», MrnVayreda (*Carlinada* III, p. 5). «L'esprit uniformador, --- amb la raça dominadora, --- anava a *esvanir* per sempre la nostra personalitat?»; «L'avenc negrós i sinistre que --- ens xucla per a *esvanir-nos*», Jn. Rosselló (*Ruralisme*, 50.2f, 42.7f.).

No deixem caure l'ús ni la distinció d'aquests dos mots, que ens dona equivalències tan efectives i genuïnes d'una distinció sinonímica internacional: Els francesos *disparaître* (o *s'effacer*) i *s'évanouir*, cast. *disiparse* i *desvanecerse*, angl. *to vanish* i *to fade away*, 60

it. *sparire* i *svanirsi* (o *sbiadire*), al. *verschwinden* i *schwinden* (o *verblassen*): són els equivalents respectius dels nostres *esvaïr-se* i *esvanir-se*. Els tècnics radiofònics i radàrics que ens ofenen o escarrassen les orelles, parlant de *fadings*, se n'haurien pogut estar si es recordessin que existeix *esvaniment*.

També s'ha usat *esvanit* amb el sentit de 'mig desmaiàt': «Mes ja pel terratrèmol me sento obrir la testa / --- / y ay! com xiprè, aquí moro, vetllant en llur fossar---. / Digué: y sols per no veure lo quadro funerari / --- / rodant-li 'l seny en tèrbol, fantasiós, desvari, / se'n va, *esvanida* y sòpita, per terra de genolls», *Atl.* VIII, 37d. Per aquest vessant semàntic l'ha descabdellat més el cast. *desvanecerse*, però això no és pas peculiar d'aquesta llengua veïna car també hi han fet anar el francès el seu *s'évanouir*, no en són lluny els oc. ant. *envanezir*, *envanoir*, i hi va del tot el prov. mod. *s'avani* 'desmaiàt-se': «ah, siéu a mand de m'*avanil*» (trad. «je suis près de me pâmer», *Nerto* VI, v. 326).

CPT.: *Vanament* [Llull]: «Lo segon manament és, fill, que hom no prena lo nom de Déu *vanament*, lo qual nom --- prenen en va aquells qui juren per Déu --- e menten e dien contràries coses a veritat», *Do. Pu.* (xrv, Gili, 39.4f.); «Con les males donzelles són erguyloses e van fort *vanament*» títol del cap. 24 del *L. de les Dones* d'Eiximenis. Del cap. 296 del mateix *Libre de les Dones* és la prosificació d'uns versos que devien dir així «anar seglrament ligada, / ab vestadura *vanament* taylada, / e tota fort enjoyada / ---» (202v2; p. 430.6ss., més detalls sobre el text primitiu i prosificat, he donat a RIC).

Vanaglòria [Hom.]. Trigà bastant a quedar definitivament soldat. Més que el fet que a l'E. Mj. sovint es troba escrit en dos mots i altres vegades junt (cosa que en part depèn només del publicador modern) ho prova el fet que en el plural es troba, llavors, no rarament, amb desinència -s a tots dos membres: «Nós, conexén que totes les coses del món són trespassadores --- volgüem la nostra pensa --- dreçar als manaments de nostre salvador: e lexam les *vanes glòries* d'aquest món per conseguir al seu regne», Jaume I (*Cròn.*, Ag., 5.1f.).

Ja dels orígens: «Diable --- temtà --- Adam --- per glotonia quan li fet menjar lo pom --- él lo temtà de *vanaglòria*, quan li dix --- —Tu seràs així com Déus», *Hom.*, 6v10. En algun passatge d'Eiximenis ho veiem separat: «--- poria saber a *vana glòria*», *Do. Comp.* (CoDoACA XIII, 314); en Llull de vegades les eds. ho escriuen d'una manera i altres cops de l'altra: *vana glòria*, *Blanq.* (NCL.) I, 116.7, *vanaglòria* I, 74.27; «e aqueix rast de paternostres tan gran que us posau per la esquena, per *vanaglòria*», StVicent (text a rast).

Vanagloriós [Llull]: «fornicador de mals, amador de covardies, *vanagloriós* entre la gent no entesa, fogidor de batalles, squinçador del bé públic», JoMartorell (Ag. I, 329); «*vanagloriós*: gloriosus, jactator», Busa-N. *Vanagloriosament* [id.]. *Vanagloriejar-se* [Llull; «v.: jactare», Busa-N.]. *Vanagloriar-se* [DTO. 1647].